

COLABORAREA DINTRE UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA” ȘI COMPLEXUL NAȚIONAL MUZEAL „ASTRA” DIN SIBIU, ÎN FORMAREA STUDENȚILOR DE LA SPECIALIZAREA CONSERVARE - RESTAURARE

dr. Livia BUCȘA
drd. Valer OLARU

Necesitatea augmentării calității activității de conservare-restaurare a patrimoniului cultural, alinierea la cerințele și standardele impuse acestei activități pe plan european, au generat înființarea studiilor de licență în conservare-restaurare în învățământul superior din România. Până în anul 1989, în România a existat o singură specializare de restaurare, în cadrul învățământului universitar și anume, Secția de Restaurare Pictură Murală aparținând Institutului de Arte Plastice „N. Grigorescu” din București. Toți ceilalți restauratori se formau prin Centrul Special de Perfecționare a Cadrelor din București, de pe lângă Consiliul Culturii și Educației Socialiste. Absolvenții de studii superioare sau de liceu, parcurgeau module de 2-3 ani care cuprindeau cursuri teoretice și stagii de pregătire practică în cadrul unor laboratoare zonale cu experiență. Atestatele obținute în aceste condiții nu erau eliberate de Ministerul Învățământului și nu erau recunoscute în străinătate.

În aceeași perioadă țările din Europa de vest și majoritatea celor din est, au avut învățământ de restaurare la nivel universitar pentru majoritatea specializărilor, fie în cadrul academiilor de arte plastice fie al unor facultăți tehnice.

După 1990 și în țara noastră s-au înființat asemenea specializări la universități de stat astfel : la Universitatea Națională de Artă din București pentru restaurare pictură tempera și mai recent restaurare piatră, la Universitatea de Arte și Design Cluj, pentru restaurare pictură murală și tempera, la Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași, pentru restaurare pictură murală și tempera, la Facultatea de Teologie Ortodoxă Iași, pentru restaurare pictură murală, tempera și carte, la Facultatea de Arte Vizuale Oradea, pentru restaurare pictură, lemn și ceramică. Secția înființată în cadrul Universității particulare Spiru Haret, din București, a fost desființată după două serii de absolvenți datorită condițiilor precare de funcționare (lipsa laboratoarelor și a obiectelor pe care să se efectueze aplicațiile practice) .

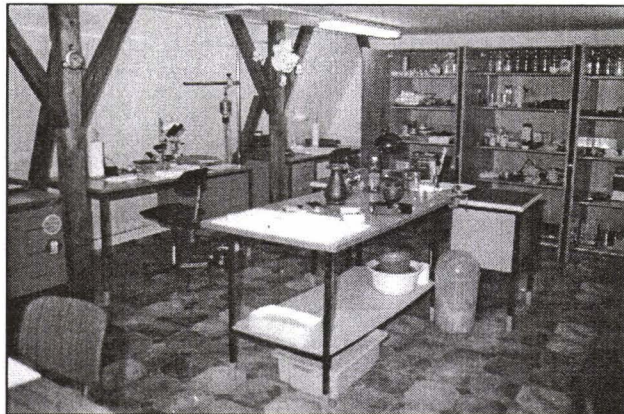
Specializarea Conservare-Restaurare de la Universitatea „Lucian Blaga” a luat ființă în anul 1995, în cadrul Facultății de Litere , Istorie și Jurnalistică.

Inițiativa organizării acestei specializări la Sibiu aparține regretatului prof. Radu Florescu, care a înțeles că pentru implementarea cu succes a acestei specializări, trebuie să existe o strânsă colaborare între universitate și instituții care au laboratoare de restaurare și care pot oferi posibilități pentru desfășurarea orelor de lucrări practice în cadrul acestora. Prezența unor specialiști consacrați și cu experiență, existența unor laboratoare de restaurare corespunzător dotate în muzeele din Sibiu, precum și disponibilitatea acestora de a colabora cu universitatea, l-au determinat pe prof. R. Florescu să demareze formalitățile pentru obținerea autorizației de funcționare.

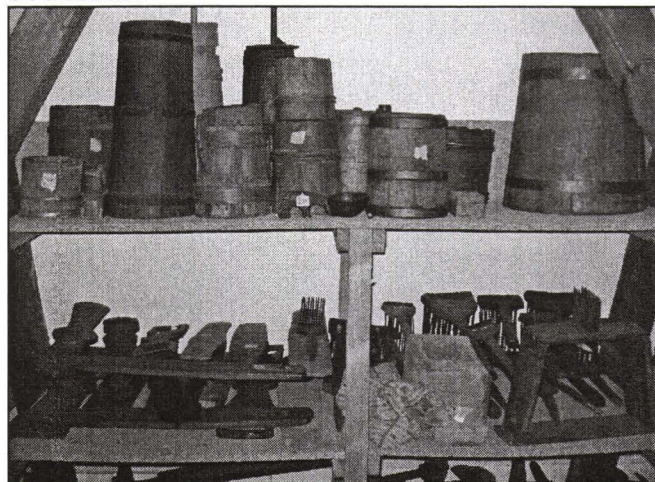
După 10 ani de la înființare se poate afirma că această colaborare cu muzeele sibiene s-a dovedit benefică ambelor părți și cum a apreciat recent prof. dr. arh. Tereza Sinigalia, din cadrul Institutului Național al Monumentelor Istorice, „această simbioză este marele atu al Secției de Conservare-Restaurare din Sibiu”.

Departamentul de Conservare-Restaurare din cadrul Complexului Național Muzeal „Astra”, oferă studenților posibilitatea să-și desfășoare activitatea în ateliere special dotate, cu instrumentar și materiale adecvate, în care aceștia au posibilitatea să cunoască o gamă largă de piese și problematica acestora, atât pentru intervențiile pe care le fac ei înșiși cât și cele aflate în lucru în cadrul laboratoarelor.

Prin activitatea studenților muzeul a restaurat peste 400 piese de lemn, lemn policrom, pictură tempera, ceramică, metal, textile, piele-blănă, care nu sunt de valoare patrimonială și pentru care nu ar fi fost convenabil să fie folosiți proprii specialiști, angrenați în restaurarea bunurilor cu valoare deosebită.

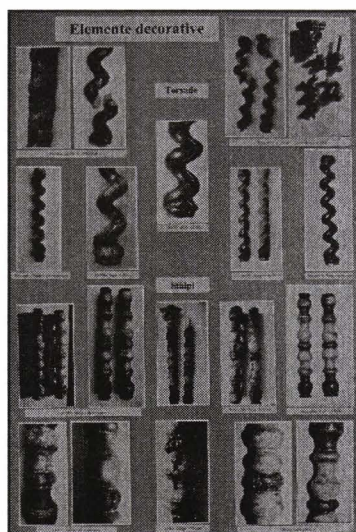
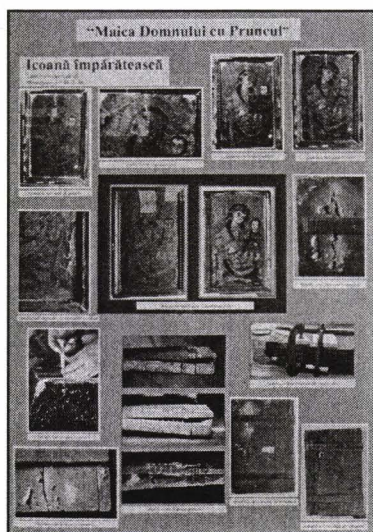

Laborator multifuncțional utilizat în procesul de pregătire a studenților pentru de restaurare a obiecte etnografice
Multifunctional restoration lab for training students in restoring ethnographical artifacts

Obiecte etnografice restaurate de studenți
Ethnographical artifacts restored by students

La lucrările de mare anvergură efectuate de laboratorul zonal pentru terți (iconostase, colecții de piese etnografice etc.), studenții s-au dovedit a fi un ajutor bine venit în efectuarea operațiilor mai simple dar de lungă durată.

Documentație fotografică din timpul restaurării iconostasului de la Tiur (jud. Alba)
- prezentate în expoziție, la finalizarea restaurării.
Different stages in restoring the Iconostasis - Tiur village, Alba County
-photos exhibited with the restoration end-

Studentii pasionați și interesați să se perfecționeze, pot lucra în cadrul muzeului și în afara orelor prevăzute de planurile de învățământ fiind de un real ajutor personalului de specialitate.

Pentru cunoașterea și aprecierea activității de restaurare realizate de studenți, au fost organizate începând din 1999 șase expoziții, cu prezentarea lucrărilor de restaurare și a documentației aferente.

Vernisaje expoziții de restaurare
Festive openings of restoration exhibitions

Departamentul de Conservare - Restaurare din cadrul muzeului are posibilitatea încadrării celor mai valoroși absolvenți în cadrul laboratoarelor instituției. Până în prezent, au fost selectați și angajați după absolvire zece studenți iar alți doi se află din timpul studiilor.

În convențiile de colaborare încheiate între Universitatea „Lucian Blaga” și Complexului Național Muzeal „Astra”, este prevăzut accesul gratuit al studenților, însoțiți de cadrele didactice la expozițiile permanente și temporare, manifestări de specialitate precum și în depozitele diferitelor categorii de bunuri culturale.

Biblioteca și în special fondul documentar de peste 200 volume, pe probleme de restaurare și conservare, obținut de la ICOM de Complexului Național Muzeal „Astra”, constituie o altă oportunitate de care dispun studenții sibieni pentru informare cu ultimele noutăți în domeniul conservării și restaurării.

În cadrul programelor europene „Erasmus”, la inițiativa Facultății de Restaurare din Budapesta, cu sprijinul specialiștilor din cadrul Complexului Național Muzeal „Astra” și în laboratoarele de restaurare ale instituției, s-a putut organiza în anul 2003, un Workshop pe probleme de restaurare a mobilierului pictat din Transilvania, la care au participat cadre didactice și studenți din România, Ungaria, Germania și Finlanda.

Biblioteca de specialitatea a
Centrului de Pregătirea a
conservatorilor și restauratorilor din
C.N.M. „ASTRA”

Specialized library for restorers and
conservators

Work shop pe probleme de restaurare a mobilierului pictat din Transilvania
Workshop- restoration of Transylvanian painted furniture

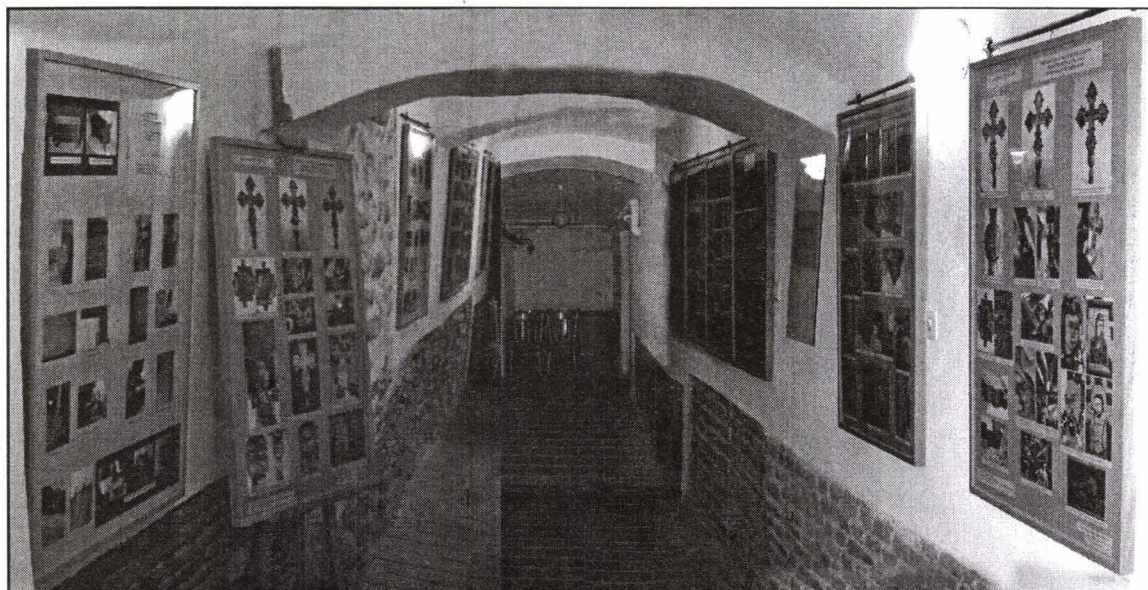

Cursul Internațional

„Utilizarea calculatorului în activitatea de restaurare”
International course - „Computer usage in restoration”

definitivarea lucrărilor de licență care prestează un număr mult mai mare de ore decât cele retribuite, a făcut posibilă specializarea acestora pe o paletă mai largă de domenii, decât la celelalte facultăți din țară. Așa sunt specializările în restaurare lemn policrom, mobilier, pictură ulei, textile, metal, piatră, piele, grafică și fotografie. Specializările restaurare pictură tempera, hârtie-carte și ceramică sunt comune cu restul facultăților din țară.

Expoziție de postere cu lucrări de licență realizate de studenți
Exhibition with posters of the students university degree licence works

Până în anul 2005, la Specializarea Conservare-Restaurare a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, au absolvit cinci serii, cu un total de 71 de studenți din care 25 și-au pregătit lucrările de licență în cadrul Complexul Național Muzeal „Astra”. Dintre absolvenți, 8 au lucrat înainte de facultate și și-au continuat activitatea după absolvirea acesteia în cadrul muzeelor din Sibiu, 10 absolvenți au fost încadrați în Complexul Național Muzeal „Astra”, 7 în alte muzee sau laboratoare de restaurare din țară, iar 2 în Ministerul Culturii și Cultelor. Patru dintre absolvenți au firme particulare de restaurare în Sibiu, 4 sunt plecați în străinătate iar restul lucrează ca profesori de desen, istoria artei sau ca desingeri.

În viitor, universitatea v-a trebui să-și organizeze și doteze propriile laboratoare de restaurare dar în domenii pe care muzeele sibiene nu le pot acoperi și anume restaurare piatră și mobilier. De asemenea, amenajarea unui laborator de restaurare hârtie-carte în colaborare cu Facultatea de Teologie, poate contribui la efectuarea unor lucrări în beneficiul bibliotecilor ambelor instituții sau a unor deținători particulari.

Considerăm că implicarea muzeelor în formarea și specializarea viitorilor restauratori și conservatori, trebuie continuată în spiritul principalei lor misiuni, aceea de protecție a patrimoniului cultural. Prin implicarea viitorilor specialiști încă din timpul studiilor în problematica conservării și restaurării valorilor deținute de instituțiile muzeale, se îndeplinește un deziderat cu deosebite semnificații educative, cunoașterea valorilor perene ale culturii și a rolului muzeelor în păstrarea acestora. Devin de asemenea conștienți de rolul deosebit al profesiei de restaurator-conservator în acest context, prin asumarea responsabilității în transmiterea cât mai puțin alterate a acestor valori generațiilor următoare.

“LUCIAN BLAGA” UNIVERSITY AND THE NATIONAL COMPLEX “ASTRA” MUSEUM, SIBIU, COLLABORATES IN TRAINING STUDENTS FOR THE SPECIALTY OF CONSERVATION - RESTORATION

- Abstract -

The paper presents the way the university educational system was developed after 1990 in Romania, namely the training of restorers as well as the university centres which are dealing with training specialists for restoring and conservating cultural heritage.

“Lucian Blaga” University, the National Complex “ASTRA” Museum and the Brukenthal Museum are the institutions which are collaborating in the programme of training students in the specialty of conservation - restoration. The trained students are working with polychrome wood, furniture, tempera painting, fabrics, metal, leather, oil painting, stone, graphics and photos.

Up to 2005, five series of students graduated (71 students) out of which 25 had made their university degree licence paper on restoration and conservation in the National Complex „ASTRA” Museum- Department of conservation and restoration.

Within the museum is running a centre of training restorers. This centre has a very rich library with informative materials on conservation and restoration, available to all the students.